

Härnösands kommuns revisorer

Till
Samhällsnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunstyrelsen

2021-02-11

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om nämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att samhällsnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 17 maj 2021. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Sigge Tjernlund
Ordförande

Ingrid Flodin
Vice ordförande

Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

Grundläggande granskning - samhällsnämnden

Rapport

Härnösands kommun

KPMG AB

2021-02-11

Antal sidor 8

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - samhällsnämnden

2021-02-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Kommentarer till granskning år 2019	4
4	Enkät – resultat	5
4.1	Målstyrning	5
4.2	Ekonomistyrning	6
4.3	Uppföljning av intern kontroll	7
5	Risker och utmaningar identifierade av nämnden	8
6	Slutsats och rekommendationer	8

1 Sammanfattning

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål kan tydliggöras och att arbetet med internkontroll kan förstärkas.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi samhällsnämnden att

- undersöka varför så få har svarat samt gå igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser, se avsnitt 4
- se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 4.1
- upprätta en risk- och väsentlighetsanalys till grund för internkontrollplanen, se avsnitt 4.3
- löpande följa upp arbetet med internkontroll, se avsnitt 4.3

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. I årets granskning avser revisorerna att särskilt följa styrelsens och nämndens ekonomistyrning.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen (2017:725)

2.3 Metod

Granskningen kommer att genomföras genom:

- Enkät till samtliga nämndsledamöter
- KPMG har tillsammans med revisionen har träffat presidiet
- Dokumentstudier av underlag erhållits av nämnden och inhämtas från hemsida, bl.a. protokoll, verksamhetsplan, delårsrapport, internkontrollplan.

Rapporten är faktakontrollerad av nämndordförande och förvaltningschef för samhällsförvaltningen.

3 Kommentarer till granskning år 2019

KPGM genomförde på uppdrag av kommunens revisorer en motsvarande granskning år 2019. Samhällsnämnden svarade på rekommendationerna:

Utifrån revisionens rekommendationer planerar nämnden ett antal åtgärder och aktiviteter under 2020.

Sammanfattningsvis rekommenderar revisionen samhällsnämnden att gå igenom resultatet av enkäten tillsammans med revisionens slutsatser. Detta skedde under nämndens sammanträde i december. Nämnden konstaterade att svarsfrekvensen var låg trots att nämndsordförande uppmanat nämnden att svara på enkäten. En anledning till detta kan vara att revisionens utskick inte varit helt tydligt. Det framgår ingenstans i mailutskicket att det är revisionen som är avsändare till enkäten vilket skapat osäkerhet.

Revisionen rekommenderar vidare att ordna en politikerutbildning. Kallelse till en utbildning har skickats till samtliga förtroendevalda och kommer att genomföras den 31 januari. Samhällsnämndens presidium höll i januari 2019 en kort introducerande utbildning för nämnden. Därefter har nämnden fått mindre utbildningspass under hela året i gällande lagstiftning mm. kopplat till aktuella ärenden som nämnden hanterat.

Revisionen rekommenderar nämnden att för att kunna följa upp effekten på verksamhetsmål regelbundet ta fram indikatorer och måttal som kan följas upp under året. Idag blir måluppfyllelsen en typ av efterkontroll eftersom vissa mätningar bara görs en gång om året och redovisas vid bokslut. Nämnden tar till sig detta men menar också att vissa mål är värda att behålla som de är eftersom de kan mätas mot andra kommuner. Nämnden inväntar kommunstyrelsens initiering av nytt arbete med kommunens mål. Nämnden har också för avsikt att i större utsträckning använda sig av Kolada i den mån det är relevant för nämndens verksamhet.

Slutligen rekommenderar revisionen nämnden en tydligare utformning av handlingsplan för att nå budget. Detta blir aktuellt vid nästa tillfälle nämnden eventuellt utformar en ny handlingsplan. Den budgetberedning som tillsätts av nämnden i januari 2020 kommer utöver att bereda budget 2021 även att få i uppdrag att göra en riskanalys som ska ligga till grund för nämndens internkontroll. Detta för att säkerställa att de risker som finns inom verksamhetens område uppdagas på revisionens inrådan.

4 Enkät – resultat

Enkäten har skickats till 22 ledamöter. Åtta ordinarie ledamöter och fem ersättare har svarat.

Vi rekommenderar att nämnden går igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser.

4.1 Målstyrning

1	Mål och måluppfyllelse	Antal		
		Ja	Nej	Vet ej
1.1	Har nämnden fastställt verksamhetsmål som är tydligt kopplade till KF:s mål?	10 ¹		3
1.2	Har nämnden formulerat verksamhetsmålen så att de är mätbara?	8	1	4
1.3	Följer nämnden upp hur verksamhetsmålen utvecklas under året? ²	10	1	2
1.4	Har nämnden beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	5	4	4

Nämnden beslutade den 17 oktober 2019³ att anta verksamhetsplan med tillhörande budget inför år 2020.

Av verksamhetsplanen framgår de kommunövergripande mål som rör nämndens verksamhet samt de tilldelade resultatuppgifterna med tillhörande styrtal. Till resultatuppgifterna framgår kommentarer om hur nämnden avser bidra till ökad måluppfyllelse. Utöver kommunfullmäktiges beslutade resultatuppgifter har nämnden även utformat fyra nämndsmål kopplat mot fullmäktiges övergripande mål God service och gott bemötande samt att nämnden även avser arbeta mot fler övergripande mål genom strategiska aktiviteter.

Det framgår inte av verksamhetsplanen när resultatuppgifterna eller nämndsmålen ska följas upp.

Vi har tagit del av nämndens delårsrapport per 2020-08-31⁴ och noterar att nämnden har följt upp samtliga resultatuppgifter. Av delårsrapporten framgår ingen bedömning av måluppfyllelse men målet avseende att resultatet i SKR:s mätning av företagsklimat ska öka uppnås, såsom vi uppfattat, per sista augusti. Vad gäller resultatuppgiften gällande att antalet resor med kollektivtrafik ska öka framgår att resandet har minskat

¹ En ledamot har till fråga 1.1 kommenterat att vissa mål endast är möjliga att följa upp en gång per år då de baseras på statistik från SCB

² En ledamot har till fråga 1.3 svarat att vissa mål endast är möjliga att följa upp per helår då de baseras på statistik från SCB

³ SAM 2019-10-17 § 153

⁴ SAM 2020-09-17 § 93

med ca 30 % under perioden januari t.o.m. maj. Det minskade resandet bedöms vara en följd av covid-19.

4.1.1 Bedömning

Vi ser positivt på att nämnden utformat nämndsmål och strategiska aktiviteter för att, såsom vi uppfattar det, föra organisationen närmare kommunens övergripande mål. Vi anser däremot, likt föregående år, att det är viktigt att nämnden löpande följer upp resultatuppdrag och nämndsmål för att säkerställa bidraget till de övergripande målen.

Vi anser även att nämnden regelbundet bör utvärdera och bedöma resultatuppdragens effekt på fullmäktiges mål. Detta för att vid avvikelser kunna fatta beslut om måluppfyllande åtgärder.

Vi rekommenderar nämnden att se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål.

4.2 Ekonomistyrning

2	Ekonomistyrning	Antal		
		Ja	Nej	Vet ej
2.1	Har nämnden fastställt en budget i balans?	11	1	1
2.2	Följer nämnden upp ekonomin och upprättar prognoser tillräckligt under året?	12		1
2.3	Har nämnden fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget?	12		1
2.4	Har nämnden redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?	6	3	4

Samhällsnämnden antog i samband med verksamhetsplanen budget för år 2020 motsvarande 180,6 mnkr för verksamhetens nettokostnader.

Vi har tagit del av nämndens fyramånadersrapport per april och noterar att utfallet för årets fyra första månader visar ett överskott motsvarande 4,4 mnkr mot budget. Prognosen per helår visar ett resultat om ett underskott motsvarande -1,2 mnkr vilket förklaras som en direkt följd av Covid-19 som innebär ett intäktsbortfall för kommunens badanläggningar.

Av nämndens delårsrapport per sista augusti framgår ett underskott motsvarande - 3,2 mnkr vilket bl.a. förklaras av ökade lokalhyror och högre fastighets- och driftskostnader. Prognosen per helår visar ett överskott motsvarande 0,4 mnkr vilket bl.a. förklaras av ej tillsatta tjänster, lägre kostnader för kollektivtrafik och bostadsanpassningsbidrag.

4.2.1 Bedömning

Vi har inga kommentarer.

4.3 Uppföljning av intern kontroll

3	Intern kontroll	Antal		
		Ja	Nej	Vet ej
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen?	8		5
3.2	Är nämnden delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen? ⁵	6	1	6
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden?	11	1	1
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister?	9	1	3

Vi har tagit del av nämndens internkontrollplan⁶. Planen omfattar en kontrollpunkt som bygger på att se över processen för hur budget, uppföljning samt planering av trafik fungerar mellan Härnösands kommun och Kommunförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län.

Av internkontrollplanen framgår att utgångspunkten för internkontroll år 2020 är det kommunövergripande målet 8, välskött och stabil ekonomi.

Vi har inte tagit del av någon risk- och väsentlighetsanalys till grund för varför detta område valdes ut till internkontrollplanen.

4.3.1 Bedömning

Vi anser att en risk- och väsentlighetsanalys bör ligga till grund för uppföljning av den interna kontrollen. Detta för att säkerställa att de risker som finns inom verksamhetens områden uppdagas och även ligger till grund för den kommande uppföljningen.

Vi anser att det är nämnden som är ytterst ansvarig för att den interna kontrollen blir effektiv. Genom att identifiera kontroller som förhindrar att fel uppstår blir processen mer effektiv och risken för fel mindre. Vi skulle även se att nämnden följer upp intern kontroll löpande under året.

⁵ En ledamot har till fråga 3.2 kommenterat att nämnden är delvis delaktig men att arbetet kan utvecklas.

⁶ SAM 2019-10-17 § 153

5 Risker och utmaningar identifierade av nämnden

Nämnden har identifierat det ekonomiska läget, ökade kostnader för särskild trafik samt ett ökat investerings- och underhållsbehov som utmaningar.

6 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål kan tydliggöras och att arbetet med internkontroll kan förstärkas.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi samhällsnämnden att

- undersöka varför så få har svarat samt gå igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser, se avsnitt 4
- se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, se avsnitt 4.1
- upprätta en risk- och väsentlighetsanalys till grund för internkontrollplanen, se avsnitt 4.3
- löpande följa upp arbetet med internkontroll, se avsnitt 4.3

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Klara Engström
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.